KCB NU

© Karen Opstelten

TENTOONSTELLING TERRA INCOGNITA

De Latijnse uitdrukking *Terra Incognita* – wat *Onbekend Land* betekent – wordt gebruikt om gebieden aan te duiden die nog niet zijn verkend of in kaart gebracht. En in de cartografie om onbekende regio's aan te duiden. Tegenwoordig wordt de term ook figuurlijk gebruikt om een onbekend of onvertrouwd terrein of onderwerp te beschrijven.

Twintig van onze kunstenaars hebben eraan meegewerkt om gestalte te geven aan de tentoonstelling die past binnen dit kader:
Eveline Braak, Dien Jorien Geertsma, Bert Griepink, Angelique Heffelaar, Rob Komen, Leentje Linders, Linda Mekkes, Susana Mulas Lastra, Ingeborg Oderwald, John Ory, Theresia Prud'homme de Lodder, Jurjen Ravenhorst, Piep van Sante, Willem Schotten, Ubaldo Sichi, Nicole Spit, Clare van Stolk, José van Tubergen, Sies Vrasdonk, Anneke de Witte

De tentoonstelling, die te zien is in onze huidige expositieruimte op de eerste etage vaan Huize Kranenburgh, loopt t/m 2 november 2025.
Opening zondag 7 september 17:00.

SOCIËTEIT

Elke laatste vrijdag van de maand (uitgezonderd juli en augustus) soos van kwart over vijf tot half acht. Elkaar weer ontmoeten, genieten van de meegebrachte hapjes en met altijd als middelpunt een kunstenaar die een presentatie geeft van zijn of haar werk.
Na de zomerstop gaan we weer verder met:
- 26 september Kees Admiraal

Verder nog geen programmering bekend.

KANTLIJN

En ja, dus is deze Kantlijn ook de laatste... De laatste van 65 afleveringen, sinds we daarmee startten in 2013. In dat jaar verliet het KCB, min of meer noodgedwongen, het Plein en werd de toenmalige nieuwsuitgave omgedoopt in KCB*NU.

Tijd om eens terug te blikken. Bladerend in oude afleveringen en geschiedenissen is de conclusie snel getrokken: het KCB lijkt in een soort impasse terechtgekomen. Wat is er over van de kunstenaarsorganisatie – eens bruisend van activiteiten en met tal van initiatieven. Zoals bijvoorbeeld de *wonderlijke zondagen*, georganiseerd met muziek en literatuur. En ook *Kunst & Koningsduin*, waaraan musici, schrijvers en beeldend kunstenaars deelnamen. De spraakmakende *Electric Weekends* van componist Jan van Wijk, de onder de titel *Plein 7* verschenen muzikale en literaire uitgaven. De zondagochtendconcerten en de feestavonden...
De huidige activiteiten beperken zich tot 6 tentoonstellingen per jaar en 10 sociëteitsbijeenkomsten van ongeveer twee uur, waar werkende leden vertellen over hun kunstdiscipline.

Ongetwijfeld is aan een en ander onze huidige behuizing – Huize Kranenburgh dus – daar mede debet aan. Dit omdat het museum aan strikte regels gebonden blijkt te zijn en daardoor niet in staat lijkt om de kunstenaars ruim baan te geven. Waardoor voorstellen van het KCB al direct op een strikte houding stuiten en zij – niet altijd maar wel heel vaak – nee te horen krijgt. Zeker wanneer het niet omschreven is in de zogenaamde gebruikersovereenkomst.

Waarom is het zo spijtig dat het multidisciplinaire karakter van het KCB dreigt te verdwijnen als het zo door gaat en initiatieven om dat te keren uitblijven?
Het veelzijdige fenomeen dat kunst toch is, dient als weerspiegeling van onze diepste emoties en van de wereld om ons heen. Het maakt ons bewust van wat we denken, voelen en ervaren. Biedt denkmodellen voor de toekomst en spoort aan tot fantasie en reflectie. Maar kunst stelt ons ook lastige vragen, waarbij originaliteit en vernieuwing essentieel zijn. Wat overigens geldt voor alle kunstvormen.

Dat hadden de oprichters van het KCB goed in de gaten toen zij in 1947 een multidisciplinaire kunstenaarsorganisatie oprichtten.

Pablo Picasso (1881-1973): *De zin van het leven is jouw unieke gave te vinden. Het doel van het leven is om anderen hiervan te laten genieten.*

Eveline Braak *(evelinebraak.nl)*
'Naast mijn werk abstracte schilderijen werk ik de laatste jaren ook met de druktechniek monoprint, een techniek die erg dicht bij schilderen ligt. Hierbij wordt een plaat beschilderd of ingerold met drukinkt en vervolgens met de hand afgedrukt.
Toen ik aan deze serie begon, stelde ik mezelf de vraag: hoe creëer ik met zo min mogelijk middelen een interessant beeld? Nou, Chinees papier, inktvlekken en één of twee afdrukken - dát is het. Hieruit ontstond een boeiende wereld, een universum op zichzelf.'

Microbe I | monoprint op Chinees papier

Leentje Linders *(leentjelinders.nl)*
'In de 15e en 16ee eeuw ontdekte men aan de lopende band nieuwe continenten met behulp van kaarten, zeekaarten, hemelkaarten.
Dit onderwerp vol avontuur fascineert me mateloos. Daarom maakte ik er meerdere etsen over. Zoals: *Northern Sky*. Een 15e eeuwse sterrenkaart van de noordelijke sterrenhemel, waarin op een speelse manier een tweedekker uit de vorige eeuw vliegt – wat dan een samensmelting vormt van geschiedenis en verbeelding.'

Northern Sky | ets

Dien Jorien Geertsma *(dinnz.nl)*
From Outer to Inner Space: een naamloos object uit het heelal. Een meteoriet van onbekende herkomst en samenstelling is uit de oorspronkelijke koers geraakt. Met duizelingwekkende snelheid nadert het object de aarde en maakt daar op verrassende wijze contact met de dampkring. Het blijft niet onopgemerkt.
De inslag vervormt en versplintert het aardoppervlak tot een terra incognita – een gebied dat opnieuw verkend en benoemd zal worden.

From Outer to Inner Space |
keramiek, wandobject

Linda Mekkes *(atlimes.nl)*
'De gedachte die je telkens tart, het streven naar die ene plek, het verlangen om even niet hier te zijn. We streven ernaar, dromen ervan – alsof daar iets beters wacht… Maar wat als het slechts een waanbeeld is? Durf je het achterna te jagen tterwijl je niet weet hoe het uitpakt?'

All Around (Us) | acryl op doek

Bert Griepink *(bertgriepink.nl)*
Bert:
'Deze landschappen zijn ontstaan in de zomer van 2024 bij mijn atelier in de Franse Pyreneeën.
Bij het werken speelde mijn gevoel van ontheemd zijn een belangrijke rol.'

Lost in My Homeland | acryl op papier

Susana Mulas Lastra (susanamulas.nl)
'De wereld van korstmossen inspireerde me tot het maken van deze tekeninstallatie. Ze zijn een fascinerend voorbeeld van samenwerking in de natuur: een vorm van symbiose waarin schimmels, algen en andere microben samenleven. Sommige wetenschappers beschouwen korstmossen daarom als kleine, zelfvoorzienende ecosystemen. Elk organisme draagt bij, heeft zijn eigen plek. Ze groeien op plekken waar bijna niets anders kan leven en doen dat in perfecte balans. Die samenwerking, die stille kracht, vormde het uitgangspunt voor mijn werk. Een echte *terra incognita*!' *Intimate* Togetherness | tekeninstallatie

Angelique Heffelaar *(angeliqueheffelaar.jouwweb.nl)*
'Terra Incognita is een mooi thema om keramiek te exposeren.
Tenslotte gaat het om klei, een zuivere vorm van Terra…Incognito omdat het in mijn handen en in de oven wordt getransformeerd tot een kunstobject.
De klei is uiteindelijk onherkenbaar.'

La vie en rose | klei en glazuur

Ingeborg Oderwald *(ingeborgoderwald.nl)*
'Bij mijn zoektocht naar het onbekende schakelde ik mijn gedachten uit, concentreerde me met mijn ogen op het blad papier voor mij. Mijn handen hielden een pennetje of soms een kwastje vast: op weg naar terra incognita.'

Door band gescheiden werelden | inkt, pastel, olieverf

Rob Komen *(robkomen.nl)*
'De stroming, of stroom, is een natuurlijke beweging van water, van hoog- naar laaggelegen gebied. Aan het begin snel de bochten door om daarna steeds langzamer af te dalen naar het eindpunt. Misschien is een beek met zijn stroming een metafoor voor het menselijk bestaan. Van hoog naar laag, van snel tot langzaam. Ook van smal tot breed.
Op een onnadenkende en willoze manier je met de stroom mee laten voeren is in elk geval iets wat je eigenlijk nooit zou moeten doen.'

Stroming | acryl op doek

John Ory *(johnory.nl)*
'Het collage-achtige aspect van mijn werk is feitelijk ooit begonnen als eenvoudig correctiemiddel, waarbij ik de minder geslaagde onderdelen in mijn werk met stukken papier beplakte en deze zodoende opnieuw kon bewerken. Spoedig werden deze beplakte onderdelen ook onbewerkt zelfstandige beeldelementen in de compositie. Jarenlang was mijn werk een mix van figuratief en abstract. Maar vanuit de bodem van de put beweegt mijn werk zich ineens – gaande over een nauwelijks begaanbaar pad van bloeiend onkruid – richting het volledig abstracte.' *Gone Fishing* | olie op doek

Tentoonstelling Terra Incognita • 7 september t/m 2 november
KunstenaarsCentrumBergen • NieuwsUitgave 65 • sep / nov 2025

Theresia Prud'homme de Lodder
(galeriekraayeveld.nl/atelier)
'Ik schilder met schildersmes en acrylverf laag over laag. En dat dan dag na dag, vaak week na week en soms een paar maanden later. Ik onderzoek voortdurend de verhouding tussen kleur, compositie, ritme en gelaagdheid om de juiste sfeer te krijgen. Dat kan van alles zijn: een woeste zee, een briesende branding, een zomerse avond of een ultieme verstilling. Zo was Terra Incognita voor mij het bruggetje naar de trieste actualiteit van het gebrek aan insecten…'

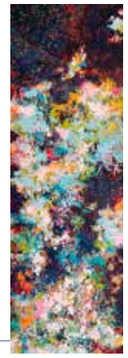

Hic sunt insectorum | acryl op doek

Nicole Spit *(studiodaarheen.nl)*
Bij *Het Digitale Bomen Monument* project worden karakteristieke oude bomen gedigitaliseerd door fotogrammetrie en 3D software. Hierna worden ze bewaard in een virtuele droomomgeving. Er ontstaat vervreemding door de kenmerkende "vertaalfouten" van de fotogrammetrie en kenmerken van de 3D software techniek (bv de driehoekvormen en missende stukken). Deze zijn onderdeel van het gevoel van synthetische natuur – wat zij wil oproepen. Bij *De Stronk* staat de ziel van de boom centraal en bij *De Communicator* het contact met het mycelium netwerk in de grond. *De Stronk* | digitale print op fotopaneel

Jurjen Ravenhorst *(jurjenravenhorst.nl)*
Na een lange periode waarin abstracte en figuratieve elementen in zijn werk samengingen, heeft Jurjen zo'n tien jaar geleden de figuratie geleidelijk losgelaten. Sindsdien richt zijn oeuvre zich volledig op abstractie: een zoektocht naar vorm, structuur en gelaagdheid waarin geometrie en intuïtie elkaar ontmoeten. Centrale elementen zijn geometrische vormen, rasters, lijnen en vlakken – visuele verwijzingen naar ordening, structuur en het menselijk verlangen naar houvast. Deze beeldtaal roept associaties op met minimalisme, maar zijn werk is allesbehalve afstandelijk of strak. Integendeel! *Vlag* | steendruk

Clare van Stolk *(clarevanstolk.com)*
'Dit portret (gemaakt van terra) vertegenwoordigt het onbekende terrein van de binnenwereld. Het steunt op de encyclopedie, als beeld van de buitenwereld.
Na mijn opleiding aan de Rijksacademie voor beeldhouwen in Amsterdam ben ik door omstandigheden toch voornamelijk gaan schilderen. Portretten hebben mij altijd gefascineerd. Opdrachten voor zowel geschilderde als geboetseerde portretten doen mijn hart sneller kloppen. Als de opdrachtgever mij de vrijheid durft te geven dan maak ik er iets unieks van.'

Innerworld | foto van portret

Piep van Sante *(piepvansante.nl)*
'Mijn werk laat vaak onherkenbare – onbekende – ruimten zien en past daarom perfect in deze tentoonstelling met de titel *Terra Incognita*. Immers: *Onbekend Gebied*.
De toeschouwer kan bij mijn werk de fantasie ongebreideld de vrije loop laten. Dit is ook de manier waarop ik werk: alles loslaten en zien wat er in me opkomt. Voor mijzelf is het meestal ook een verrassing wat er uiteindelijk op het doek komt en waar ik in weg kan dromen.'

Tussenruimte | acryl, mixed media op doek

José van Tubergen *(josevan.nl)*
José:
'Mijn werk is een zoektocht naar nalatenschap ontstaan door protest, macht en geweld.'

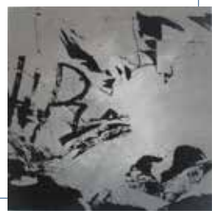

The flight ahead | olie en etsinkt op doek

Willem Schotten *(willemschotten.nl)*
'Mijn objecten ontstaan vanuit mijn passie voor oude, verweerde materialen, structuren en kleuren. De materialen en voorwerpen die ik verzamel vormen de basis voor mijn werken. Meestal bouw ik een assemblage op rondom een beeldbepalend 'objet trouvé'. Het uitgangspunt voor een uitgebalanceerde constructie, waarin ik samengevoegde materialen een nieuwe betekenis geef. Vergankelijkheid speelt in mijn werk vaak een rol, uit fascinatie voor het voorbije en het besef dat verleden en heden onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.' *Travelgame* | assemblage

Sies Vrasdonk *(siesvanhoornvrasdonk-keramiek.nl)*
'Ja, *terra incognita*. In mijn fantasie kwam ik op mijn tocht door het onbekende gebied deze twee wonderlijke diervormen tegen. Wat stellen zij voor en waarvoor werden zij gebruikt?
Ze hebben een relatie met de vormen uit het oude Egypte, waar dit soort mythische diervormen als grafvazen werden gebruikt – de zogenaamde canopes. Ze zijn gemaakt van terracotta, wat betekent: gebakken aarde. Ook de decoraties zijn gemaakt met verschillende kleuren klei. Het onderwerp Wonderlijke Dieren komt vaker voor in mijn werk.'

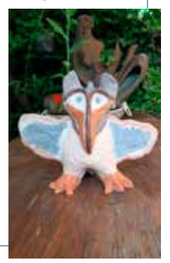

Canope | terracotta

Ubaldo Sichi *(ubaldo-sichi.nl)*
Ubaldo:
'In beide schilderijen onderzoekt en verwondert de danseres zich over het onbekende.
Dat is dan als het ware een onderzoek in de psyche van de mens. Het onbewuste dat altijd "terra incognita" is.'

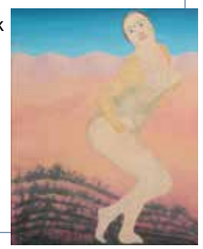

zonder titel | acryl op doek

Anneke de Witte *(annekedewitte.nl)*
'Als Zeeuwse van oorsprong – zelf ooit eilandbewoonster – ben ik gefascineerd door eilanden. Bij dit werk staan de vurige bergen bovenop in smidsvuur gesmede ijzeren tafels. Het vuur was letterlijk de energiebron voor de vorm. De beweging van beneden naar boven vormt als het ware de sokkel naar het bovenwater gedeelte, waarbij de waterspiegel de draaglijn is. Daar gaat het om: terug naar de oorsprong van deze energie en oerkrachten. Vanuit de duisternis naar het licht. De ontstaansgeschiedenis van eilanden.'

Flaming Islands | keramiek op gesmeed ijzer

ACTIVITEITEN LEDEN

(voor vermelding in deze rubriek: stuur je info aan de redactie)

- **Pieter Rynja** orgelconcert Koepelkerk, Hoorn, 20 aug 13:00 | orgelconcert Werenfriduskerk, Wervershoof, 31 aug 14:30
- **Esther Koeman** *Natuurlijk*, De Heemtuin, Leiderdorp, t/m 31 okt
- **Jolanda Meulendijks** *Omadem*, solo-expo, Museum De Wieger, Deurne, 21 sep – 25 jan
- **Harry Beemsterboer, Anneke Helder** *l'Art Contemporain*, Atelier Préporché, Morvan (F), tot 1 sep
- **Angelique Heffelaar** *Bloemige Kunst*, Artfarm, Heerhugowaard, t/m 31 aug
- **Roland de Jong Orlando** *Sculptour*, galerie De Beukenhof, Kluisbergen (B), t/m 21 sep | enkele doorlopende expo's: WIHH, Amsterdam en Klein Zwitserland, Schoorl
- **Ubaldo Sichi** *Vreemd Voer*, Galerie Domo Eclectica, Gouda, t/m 21 sep
- **Noortje Peerdeman** Najaarsexpo, Cutureel Centrum De Triangel, Venhuizen, sep 6+7 en 13+14
- **John Ory** *Het Portret*, De Boterhal, Hoorn, 4 okt t/m 9 nov
- **Gígja Reynisdóttir** expo, Hortus Alkmaar, t/m sep | geeft workshop *Botanische Collages* maken in Museum Kranenburgh, 30 aug
- **Eveline Braak** solo expo, Martinuskerk, Rijswijk (GE), 6 t/m 21 sep
- **Dien Jorien Geertsma** *Landscapes, Icescapes, 50 jaar keramist,* Galerie De Kapberg, Egmond aan den Hoef, 22 aug t/m 29 sep vrij/za/zo
- **Dirck Nab** expo, Galerie De Kapberg, Egmond aan den Hoef, 22 aug t/m 29 sep vrij/za/zo
- **Susana Mulas Lastra** *Tekenkabinet XIII*, Galerie Art Singel 100, Amsterdam, t/m 31 aug | trio expo, Galerie Getekend, Heerenveen, 9 nov – 4 jan
- **Bill Kunst** *Kunst & Co*, Kunsthal 45, Den Helder, 5 okt t/m 29 nov

BOEK GEERTRUI VAN HERWIJNEN: STROOMLIJNEN

Op 13 september verschijnt het boek *Stroomlijnen* met foto's van Geertrui van Herwijnen. Een ronduit prachtig boek – dit in samenwerking met ontwerper Stephan de Smet en met teksten en gedichten van diverse auteurs.

Het boek bevat een oogst van jaren struinen door de Bergense natuur. Geertrui gaat altijd al heel vroeg op pad in een verse wereld, ziet delta's, woestijnen, zandverzakkingen, ijs op het strand, drijvend vlies op een duinpoel. De oneindige, steeds weer nieuwe vormen – ontstaan door eb en vloed, wind, regen en vorst – fotografeert ze vaak knielend waardoor het soms luchtfoto's lijken.
Geen mensen of dieren zijn op haar foto's te zien. Daardoor weet je niet hoe groot iets is. Ja, je waant je in de woestijn, of op de maan...

De feestelijke presentatie vindt plaats om 16:00 in de Eerste Bergensche Boekhandel, waar fotograaf Koos Breukel een openingswoord zal spreken.

Tevens is er in de achterruimte van de winkel een expositie van Geertrui's werk te zien.

IN MEMORIAM TON DISSEN 1934 – 2025

Bedroefd namen we kennis van het overlijden van Ton Dissen. Op bestuurlijk vlak heeft hij grote betekenis gehad voor het KCB. Niet alleen als bestuurder, maar ook als aanjager van aan de kunst gerelateerde ontwikkelingen. Zoals – samen met de kunstenaars van het KCB Kees den Tex, David Kouwenaar en Arnout Colnot – de oprichting en realisering van een museum voor de Bergense School, voorloper van het huidige museum Kranenburgh. In 1998 richtte hij samen met Wim Vroom en Fred IJff de Stichting Behoud Bouwkunst Bergen op, waardoor veel karakteristieke architectuur in Bergen behouden is gebleven.
Als groot liefhebber van de kunsten bleef hij zich inspannen voor de literatuur, muziek en beeldende kunst. Voor zijn inspanningen en verdiensten ontving hij dan ook de muzepenning, bestemd voor diegenen die zich op het gebied van kunst en cultuur meer dan verdienstelijk hebben gemaakt.
Het KCB is dankbaar voor zijn jarenlange inzet en wij wensen zijn naasten veel sterkte.

SCHILDERSVERDRIET 112

Om in de kunst te gaan is een stevige hoeveelheid verbeeldingskracht wel wenselijk. Zie het als een magazijn waarin talent voor vorm, kleur, klank, compositie, stijl enzovoort op voorraad liggen.
Mij overkwam iets waar dit alles er niet meer toe deed. Ik kreeg vreemde verschijnselen 's nachts op de ferry van New Castle naar IJmuiden. Ik had al de hele dag geen trek in eten gehad en voelde me gammel. Vreemd was dat ik die nacht om de tien minuten naar de wc moest. Telkens als ik in mijn hut het lichtknopje van het toilet aandeed zag ik inktzwarte vormen die haastig, als vleermuizen, een goed heenkomen zochten. Ze doken met zijn allen in het fonteintje dat daardoor angstwekkend zwart werd van binnen. Ze plakten tegen de muren en het plafond, ze plakten zelfs op mijn arm. Op de plee lag tussen mijn voeten zomaar een zwart matje, dat zo ondoordringbaar zwart werd dat de voegen van de tegels eronder onzichtbaar waren.

Met licht afgrijzen voelde ik de zuigende werking die van dit zwartste zwart uitging. Niet erop gaan staan, dacht ik paniekerig, voor je het weet verdwijn je met een magistrale 'zoef' naar het binnenste van de aarde. Datzelfde gevoel kende ik van de zwarte cirkels van Anish Kapoor. Het waren koortsfantomen die mij in het toilet bezochten. Ze hielden me gevangen in een bizar surrealisme, in een terra incognita, merkwaardig genoeg alleen op het toilet. Daarbuiten was ik machteloos in een toestand van inertie vervallen.

En mijn magazijn met verbeeldingskracht, waarin al mijn talenten? Dat was ontoegankelijk.

Michiel Hertroys

KCB•NU is de NieuwsUitgave van KunstenaarsCentrumBergen en verschijnt 6x per jaar

KunstenaarsCentrumBergen
Hoflaan 26, 1861 CR Bergen NH
info@kunstenaarscentrumbergen.nl
kunstenaarscentrumbergen.nl
Bank: NL98 INGB 0000 6435 00

Redactie:
Margreeth Ulm,
Rinus van de Peppel
072 5154 157
rinusvandepeppel@hetnet.nl

Tekening K. Cebee:
Karen Opstelten

Vormgeving:
DieuwkeGroet.nl